

Ett presidentval i Azerbajdzjan

Tålmod, tålmod, tålmod är vad man måste ha i Azerbajdzjan. Självt har jag ton med tålmod, lugna fisken kan man säga. Men jag ser en stor frustration hos många andra, speciellt dem från de punktliga och välorganiserade länderna i väst. För detta är inte så mycket ett möte med Azerbajdzjan som med ett möte mellan kulturer. Vi åker flyg med Daniela från Moldavien, El Mouchtar och Youness från Egypten och Bojan från Serbien för att sedan möta upp med deltagare från Tyskland, Polen, Senegal och Estland på flygplatsen. Men här finns också deltagare från Malawi, Italien, Storbritannien, Georgien, Indien, Ukraina, Rumänien, Vitryssland, Tjeckien och Frankrike.

Vissa blir frustrerade på grund av den ineffektivitet som bland annat beror på en tolkning med halvdana tolkar, vilket givetvis är ett grundläggande problem då kommunikation är viktigt för att undvika ytterligare missförstånd utöver dem som redan finns på grund av uppenbara kulturkrockar. Också informationen anses bristfällig, vilket jag själv inte bifaller så mycket, men jag vill påpeka att den var alldeles för sen. Att väntetiden ibland är lång, byråkratin oändlig och att transporter inte alltid fungerar är något de flesta "östländers" deltagare tar med en nypa salt; kvarlevor av Sovjetstyret som de alla delar erfarenheten av.

Man kan kräva en viss professionalism av ett seriöst projekt men man kan inte kräva att allt ska fungera lika smidigt som det gör hemma - för det gör det helt enkelt inte här, det är trots allt, inte att förglömma en relativt diktatorisk stat med 18 % av sin befolkning under fattigdomsgränsen och 800 000 flyktingar och IDPs.

Detta kan man lätt glömma när man vandrar på Bakus gator och likväl kunde befinna sig i vilken storstad som helst i Europa med Calvin Kleinreklam på stora tv skärmar och McDonalds runt hörnet.

Att valövervaka i Azerbajdzjan är uppskattat, detta gästvänliga folk gör allt för att vara en till lags; du får sittplatser, te, godis, baklavas och svar på alla frågor du vill ha. Sen att Azerbajdzjans presidentval är en liten show för omvärlden är uppenbart. Att valövervaka på valdagen, vilket är det som tillkommer en STO (Short Time Observer) är att se ett antal väl iordningställda vallokaler som till stor del uppfyller alla internationella krav. Dock förekommer några "små" oegentligheter såsom "family voting" – en familjefar som tar hela familjens röstsedlar (och i det fallet jag såg även hela familjen = TRÅNGT) med sig in i valbåset och fyller i dem och "multiple voting" - en person som tilldelats flera röstsedlar än en, samt en allmän dålig koll på vem som har röstat och ej på grund av det opraktiska systemet med osynligt bläck som kontrolleras med en UV-lampa före röstning. Och en extra lista där alla som inte finns med på röstlängderna kan skriva upp sig. Därtill förstås en rösträkning som inte är helt fulländad. Men allt detta spelar liten roll. Det fanns ju helt enkelt bara en kandidat. Illham Aliyev, den sittande presidenten och den hjälteförklarade tidigare presidenten Heydar Aliyevs son, var den enda riktiga kandidaten. Det fanns visserligen ytterligare sex andra valmöjligheter på röstsedlarna. Men dessa kandidater var för de flesta helt okända. Det är främst tiden före valet som spelar in i resultatet. Har de olika kandidaterna getts möjlighet att föra kampanj? Uttrycka sig i media? Delta i debatter? Synas i parlamentet? Svaret på alla dessa frågor är Nej.

Vad som också spelar in i detta förutbestämda omval är **att många anser Illham vara** den enda som kan styra landet (om än korrupt och diktatoriskt) någorlunda stabilt. Och inte konstigt är väl det när ingen annan ges möjlighet att ens komma nära makten och få något som helst inflytande.

När jag utmattad satt i hotell Absherons lobbysoffa och diskuterade med mina kollegor efter en lång valövervakningsdag cirka en timme efter hemkomsten från den sista vallokalens rösträkning avslutades showen med ett färgglatt fyrverkeri som lyste upp himlen från regeringsbyggnaden mitt emot hotellet. Illham Aliyev vann med 89 % av rösterna med ett valdeltagande på 75 % och min organisation rapporterar att presidentvalet i Azerbajdzjan uppfyllt kriterierna för ett rättvist val.

Kvar sitter jag på mitt hotellrum och blickar ut över en storslagen vy över Baku och undrar vad vi kan göra för Azerbajdzjan. Har landets likgiltighet gentemot den politiska situationen smittat av sig på mig? Till viss del och till viss del är jag också medveten om behovet av långsamma förändringar men jag önskar ändå inget mer än en rättvis och icke korrupt regering för detta otroligt gästvänliga folk.

Jag återkommer med lösningen i framtiden ...

Tills dess fortsätter jag förhoppningsvis övervaka val och jobba för en fredligare värld.

Linda, Baku 16.10.2008